

учеб. пособие / Н. И. Клименко. – К.: Вища школа, 1990. – 235 с.

3. Дубриный В.А. Деятельность следователя по расследованию преступлений / Дубриный В. А. – Саратов: Изд-во Саратов. Ун-та, 1987. – 96 с.

4. Кузьмичов В.С. Слідча діяльність: сутність, принципи, криміналістичні прийоми та засоби вчинення: автореф. Дис...на здобуття наук. ступеня докт. юр. наук / В. С. Кузьмичов. – К., 1999. – 45 с.

5. Ларин А. М. Работа следователя с доказательствами / А.М. Ларин. – М., 1966. – 67 с.

6. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 674 с.

7. Дубриный В.А. Деятельность следователя по расследованию преступлений / В.А. Дубриный. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1987. – 96 с.

8. Черечукина Л.В. Организация досудебного расследования / Черечукина Л. В. – Луганськ, 2005. – 535 с.

9. Чорноус Ю. М. Морально-етична характеристика слідчих дій / Ю. М. Чорноус // Право України. – 2005. - № 2. – с. 55-59

10. Леоко Б. Юридична етика: Навчальний посібник / Б. Леоко. - Чернівці:Книги – XXI, 2008.-280с.

11. Бандурка А.М. Юридическая психология / Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская С.В. – Харьков: Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2001. – 640 с.

УДК 343.97

В.О. Біляєв, к.ю.н., доцент, доцент кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Донецького юридичного інституту МВС України

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОВС ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Стаття присвячена проблемам законодавчого регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення роботи оперативних підрозділів органів внутрішніх справ України. Здійснено критичний аналіз чинного законодавства у сфері обігу та захисту персональних даних. Надано пропозиції щодо удосконалення державної інформаційної політики в правоохоронній сфері.

Ключові слова: оперативно-розшукова інформація, інформаційно-аналітичне забезпечення, персональні дані, інформаційна політика.

Статья посвящена проблемам законодательного регулирования информационно-аналитического обеспечения деятельности оперативных подразделений органов внутренних дел Украины. Осуществлен критический анализ действующего законодательства в сфере оборота и защиты персональных данных. Изложены предложения по совершенствованию государственной информационной политики в правоохранительной сфере.

Ключевые слова: оперативно-розыскная информация, информационно-аналитическое обеспечение, персональные данные, информационная политика.

The article is sanctified to the problems of the legislative adjusting of the research and information providing of activity of operative subdivisions of organs of internal affairs of Ukraine. The walkthrough of current legislation is carried out in the field of turn and protection of the personal data. Suggestions are expounded on the improvement of public informative policy in a law-enforcement sphere.

Keywords: operatively-search information, research and information providing, personal data, informative politics.

Постановка проблеми. В сучасних умовах ефективна протидія злочинності органами внутрішніх справ не можлива без опрацювання оперативними працівниками значних обсягів інформації, що пов'язана з підготовкою та вчиненням кримінальних правопорушень та характеризує осіб, які становлять оперативний інтерес. Інформаційно-аналітичне забезпечення роботи оперативних підрозділів є необхідною складовою організації їх діяльності від якості якої залежать практичні можливості запобігання тяжких та особливо тяжких злочинів, а також забезпечення інтересів кримінального провадження. Можливості оперативного реагування ОВС з метою недопущення та припинення злочинних проявів визначаються своєчасністю, повнотою та об'єктивністю інформації, що надходить до оперативних підрозділів з відкритих та негласних джерел, зручністю і можливостями обробки, зберігання та подальшого використання такої інформації. В епоху активного розвитку технічних новацій, що дозволяють накопичувати та відтворювати значні масиви різноманітних даних, оптимально налагоджена система інформаційно-аналітичного забезпечення ОВС створює для оперативних співробітників реальні можливості встановлювати злочинців та запобігати злочинам «не виходячи з кабінету». Дійсні та перспективні можливості сучасних інтегрованих інформаційно-аналітичних систем, що використовуються в ОВС, а також широкі можливості використання мережі Інтернет під час протидії злочинності визначають актуальність та перспективність наукових досліджень цього напрямку.

Втім, сьогодні, з огляду на чинне законодавство з обігу та захисту персональних даних, існують суттєві проблеми щодо правових підстав повноцінного використання «інформаційно-аналітичного потенціалу» на службі правоохоронних органів. Відповідні законодавчі питання потребують критичного осмислення та нагального вирішення, адже від цього залежать організаційні і технічні можливості налагодження дієвої, з точки зору практичного застосування, системи отримання, опрацювання, аналізу, систематизації, накопичення, зберігання та використання інформації під час вирішення завдань протидії злочинності.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності постійно розглядаються провідними українськими науковцями в контексті практичного удосконалення важливих напрямів протидії злочинності засобами ОРД. Вагомий внесок в розробку відповідних питань внесли К.В. Антонов, О.М. Бандурка, Б. І. Бараненко, Г.М. Бірюков, І.О. Воронов, В.Я. Горбачевський, В.О. Глушков, О.Ф. Долженков, В.П. Захаров, І.П. Козаченко, М.В. Корнієнко, В.А. Некрасов, Д.Й. Нікіфорчук, В.Л. Ортинський, М.А. Погорецький, Б.Г. Розовський, Е.В. Рижков, І.В. Сервецький, О.П. Снігерьова, В.Є. Тарасенко, М.Л. Шелухін, І.Р. Шинкаренко І.Ф. Хараберюш та багато інших науковців. Проблема визначення процесуального статусу інтегрованих інформаційно-аналітичних систем (далі – ІАС), особливо, з набуттям чинності новим КПК, неодноразова піднімалася Б.Г. Розовським, який справедливо зазначає на тому що розробка та експлуатація відповідних ІАС відбувається з порушенням законів про захист персональних даних [1]. Необхідність вирішення означених правових питань визначає потребу детального аналізу «проблемних» норм чинного законодавства, що з цим пов'язані.

Отже, **метою статті** є з'ясування сучасних недоліків законодавчого регулювання процесів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності оперативних підрозділів ОВС та визначення шляхів їх вирішення.

Розробка нових наукових підходів щодо модернізації засобів, методів та форм ОРД можлива лише з урахуванням активних процесів інформатизації суспільства, розвиток якого в умовах сьогодення визначається інтенсивністю інформаційних потоків. В сучасному Світі основні матеріальні, енергетичні та організаційні ресурси актуа-

лізуються саме з допомогою інформаційних можливостей і, таким чином, мають матеріально-енерго-інформаційний характер. Їх цінність визначається, перш за все, цінністю отримання, зберігання та використання інформаційного ресурсу [2]. Означені тенденції визначають сучасний стан інформаційної складової оперативного-розшукової діяльності спеціальних підрозділів ОВС.

Ключовим поняттям, навколо якого побудоване сучасне розуміння інформаційно-аналітичного забезпечення ОРД є оперативно-розшукова інформація (далі – ОРІ). Зрештою, потреба використання ОРІ в цілях протидії злочинності визначає усю сукупність дій з отримання, аналізу, систематизації та накопичення інформації підрозділами, що здійснюють ОРД. ОРІ також справедливо вважати комплексним об'єктом оперативного-розшукової діяльності, адже якщо визначити три групи таких об'єктів – осіб, факти та об'єкти матеріального світу, які становлять оперативний інтерес, то саме інформація про ці об'єкти є першоосновою, що визначає стан інтересу до них з боку суб'єктів, які здійснюють оперативно-розшукові заходи.

Незважаючи на те, що термін «ОРІ» тривалий час використовується в спеціальній літературі та нормативних джерелах ОВС, його сутність потрібно проаналізувати, перш за все, з правової точки зору. Також, ми вважаємо, що при визначенні поняття ОРІ потрібно враховувати перспективи використання відповідної термінології в процесі нормотворчої роботи, а тому важливим є універсальне визначення змісту оперативного-розшукової інформації, яка, в якості комплексного об'єкту ОРД, є безпосереднім об'єктом її інформаційно-аналітичного забезпечення.

Слід зазначити, що в теорії ОРД відсутня єдина точка зору щодо сутності та змісту ОРІ. Так, Д.В. Гребельський визначав ОРІ, в якості сукупності первинних та вихідних даних про осіб, причетних до підготовки та скоєння злочинів, стану оперативного-розшукових сил та засобів, а також про умови, в яких протікає діяльність ОВС у протидії злочинності [3, С. 56]. Дещо відмінної позиції притримувався В.А. Лукашов, який під ОРІ розумів фактичну інформацію, яка складає відомості: про злочини, що готуються та вчиняються; про осіб, які становлять оперативний інтерес для ОВС, злочинців, які розшуковуються; про обставини, що мають значення для проведення оперативного-розшукових заходів, оперативного-аналітичної роботи, а також сприяють забезпеченню інтересів попереднього слідства. Як бачимо, він не включав до змісту ОРІ дані про стан оперативного-розшукових сил та засобів [4, С. 18]. В свою чергу, В.М. Аتماжитов визначає ОРІ в якості отриманих суб'єктом ОРД за допомогою спеціальних методів і засобів фактичних даних, які містять у собі знання, необхідні для запобігання і розкриття злочинів, здійснення пошукової роботи, а також вирішення інших завдань боротьби зі злочинністю [5, С. 11]. Проте, такий погляд, на нашу думку, відображає дещо звужене розуміння змісту ОРІ через обмеженість особливостями спеціальних способів її отримання.

Сучасні українські науковці до ОРІ відносять:

1) Первинні емпіричні дані, отримані гласними і негласними методами оперативними підрозділами з використанням різних джерел, оперативного-технічних засобів згідно з чинним законодавством та нормативними актами (В.П. Сапальов) [6, С. 8].

2) Інформацію, яка характеризує оперативну обстановку в певному районі чи на території всієї країни, і містить відомості, отримані в ході спеціальних заходів по боротьбі зі злочинністю (О.А Гапон) [7, С. 91].

3) Сукупність відомостей, отриманих у результаті здійснення оперативного-розшукової діяльності правоохоронними органами про факти підготовки або вчинення

злочинних дій та осіб, які до них причетні (А.М. Лисенко) [8, С. 77].

4) Різноманітні фактичні дані, отримані суб'єктом системи ОРД за допомогою управління її силами, засобами методами, обсяг і зміст яких усуває невизначеність і забезпечує функціонування даної системи у вирішенні завдань, що стоять перед оперативними підрозділами ОВС у боротьбі зі злочинністю (В.В. Яременко) [9, С. 22].

5) Фактичні дані, що мають безпосереднє або перспективне значення для вирішення стратегічних, тактичних і організаційних завдань оперативно-розшукової діяльності, одержані оперативними підрозділами гласними і негласними методами з різноманітних джерел, або ж отримані в ході аналітичного опрацювання первинних даних (М.М. Перепелиця та В.Ю. Журавльов) [10, С. 40].

Останній, з викладених вище поглядів нам найбільш імпонує, адже такий підхід характеризує ОПІ, саме, з токи зору можливості використання відповідної інформації, тобто в практичному плані, а не з точки зору способу чи інших особливостей її отримання, адже спосіб, при цьому, має другорядне значення (звісно ж з досить умовним врахуванням вимог дотримання законності при отриманні ОПІ). В іншому ж разі, відбувається невинуватене звуження змісту ОПІ виключно до інформації, отриманої в результаті проведення оперативно-розшукових заходів.

Отже, враховуючи вищезазначені думки, а також чинні положення Закону України «Про інформацію», під оперативно-розшуковою інформацією потрібно розуміти будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді та які використовуються оперативними підрозділами з метою вирішення завдань протидії злочинності.

З іншого боку, зауважимо, що ОПІ є особливим видом (різновидом) інформації. Така інформація, як нами вже зазначалося, є об'єктом ОРД, а тому дії суб'єкту (оперативного працівника, оперативного підрозділу) спрямовані на пошук, оцінку та аналіз ОПІ, не можуть безпосередньо характеризувати якісні та змістовні показники самої ОПІ, що робить, попри всі намагання, спроби дослідити, таким чином, її зміст безперспективними з точки зору логіки наукового пізнання. На нашу думку, управлінські процеси, ініційовані абстрактним суб'єктом ОРД відносно ОПІ, складають саме предмет інформаційно-аналітичного забезпечення ОРД, зміст якого розглянемо далі.

І.П. Козаченко і В.Л. Регульський, визначають інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності як циклічний процес пошуку, збору, обробки, переосмислення, зберігання, видачі інформації та її використання для прийняття оперативно-тактичних і інших правоохоронних рішень [11, С. 124]. Такий погляд, загалом, є найбільш прийнятним серед сучасних українських дослідників в галузі ОРД. Як вважає О.М. Бандурка, оперативно-розшукова діяльність здійснюється заради отримання інформації, її накопичення, обробки, аналізу, висновків та вжиття відповідних заходів. Адже повне і всебічне висвітлення діяльності суб'єкта правопорушення є запорукою успішного припинення його протиправної поведінки [12, С. 281].

Оперативно-розшукова інформація, здебільшого, тою чи іншою мірою, пов'язана з особами, які причетні до підготовки та вчинення злочинів, що пояснюється суб'єктивними факторами будь якої кримінальної події чи ситуації, що їй передує. При цьому, безпосередніми об'єктами оперативного інтересу можуть бути й особи, які самі не притягаються до кримінальної відповідальності. Тому основний масив відомостей, що становлять інтерес для оперативних підрозділів так чи інакше торкається певних осіб (не лише злочинців) та різноманітних даних, що з нами пов'язані — причетність до конкретних подій, зв'язки,

джерела доходів, сфера інтимного життя, тощо. Заперечення правової можливості гласного та негласного збору, обробки, аналізу, зберігання та використання такої інформації є запереченням можливості здійснення самої ОРД в повноцінному розумінні. В той же час, аналіз Закону України «Про захист персональних даних» (далі – Закон), відповідно до якого персональними даними є відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована, фактично, свідчить про суттєві законодавчі обмеження повноцінного інформаційно-аналітичного забезпечення ОРД. Даний Закон потребує докладного аналізу.

Перш за все, потрібно відмити невідповідність назви Закону щодо його змісту, адже Закон, фактично, регламентує правовідносини, пов'язані з отриманням та подальшим обігом персональних даних і, лише в деякій мірі, з їх захистом, реальних правових механізмів якого Закон, в свою чергу, не закріплює. Так стаття 1 «Сфера дії Закону» визначає, що Закон регулює правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних, і спрямований на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя, у зв'язку з обробкою персональних даних. Далі, у ст. 2 Закону зазначено, що обробка персональних даних це – будь-яка дія або сукупність дій, таких як збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання і поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення персональних даних, у тому числі з використанням інформаційних (автоматизованих) систем. Але ж збирання персональних даних не може входити до змісту діяльності з їх обробки, яка є вже наступним процесом. З цього вбачається, що розробники Закону за його назвою намагалися приховати справжнє призначення цього документу – правове закріплення механізмів збору конфіденційної інформації про людину (відразу згадується оруеллівське міністерство правди, яке займалося брехнею). Справедливо складається враження, що під декларуванням захисту персональних даних законодавством створені передумови для тотального контролю особистого життя громадян через узаконення механізмів збору даних особистого характеру. Наступні положення Закону підтверджують саме таку тезу, адже він містить, зокрема, норми, щодо суб'єктів правовідносин із «захисту персональних даних», коло яких у самому Законі не конкретизовано. З огляду на це, про який захист персональних даних, надалі, може йти мова? Наприклад, Законом надається значення терміну «третя особа». Третьою особою визначена будь-яка особа, за винятком суб'єкта персональних даних, володільця чи розпорядника персональних даних та уповноваженого державного органу з питань захисту персональних даних, якій володільцем чи розпорядником персональних даних здійснюється передача персональних даних відповідно до закону (*якого закону?*). Таким чином, Законом закладена основа для наступних правовідносин щодо збору та передавання персональних даних невизначеним в чинну законодавстві суб'єктам. При цьому, кінцева мета таких правовідносин які, до того ж сьогодні, концептуально та нормативно не визначені, законодавством не розкривається. Нажаль, в даний час, в Україні відсутня законодавчо схвалена концепція державної інформаційної політики, що й визначає, фактичну, відсутність системної нормотворчості в цьому напрямі.

Отже, цілком законірно висловити припущення про те, що розглядуваний Закон, слугує, перш за все, інтересам глобалізації, адже він містить правову базу для майбутнього тотального електронного контролю людей наднаціональними структурами. Разом із тим, інтереси протидії злочинності засобами оперативно-розшукової діяльності, які входять до сфери забезпечення національної безпеки України, Законом, в жодній мірі, не

враховані. Потреби інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності не знайшли відображення й в чинній Доктрині інформаційної безпеки України (відповідно до Указу Президента України від 8 липня 2009 року № 514/2009) у який, серед життєво важливих інтересів в інформаційній сфері України, потреба інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності не означена.

Закон України «Про оперативно-розшукову» (ст. 8) передбачає право оперативних підрозділів створювати і застосовувати автоматизовані інформаційні системи. Разом із тим, порядок їх створення та функціонування оперативно-розшуковим законодавством не визначено. Натомість чисельні положення Закону таку можливість заперечують, в принципі. Проаналізуємо основні з цих положень.

Відповідно до ст. 6 Закону «Загальні вимоги до обробки персональних даних» обробка персональних даних має здійснюватись відкрито і прозоро із застосуванням засобів та у спосіб, що відповідають визначеним цілям такої обробки. Дана норма закріплює обов'язковість відкритого характеру інформаційно-аналітичної роботи в ОРД та заперечує саму можливість здійснення ОРД як поєднання системи гласних та негласних заходів. Згідно п. 6 тієї ж статті не допускається обробка даних про фізичну особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Слід сказати, що чинне законодавство, в свою чергу, не визначає таких випадків стосовно потреб оперативно-розшукової діяльності.

Стаття 7 Закону «Особливі вимоги до обробки персональних даних», закріплює загальну заборону обробки персональних даних, зокрема, про звинувачення у скоєнні злочину або засудження до кримінального покарання. Проте, відповідно до частини другої цієї статті, така заборона не застосовується, якщо обробка персональних даних:

а) здійснюється за умови надання суб'єктом персональних даних однозначної згоди на обробку таких даних;

б) стосується повідомлень про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень, вироки суду, здійснення державним органом повноважень, визначених законом, зокрема, щодо виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.

З даної норми, гіпотетично, випливає закріплення правових підстав для обробки оперативними підрозділами персональних даних, які пов'язані із звинуваченням у вчиненні злочину, тобто, зазначеною нормою, враховані лише інтереси кримінального провадження. Разом із тим, відкритими залишаються питання інформаційно-аналітичного забезпечення ОРД, об'єктом якого являється ОПІ, пов'язана з особами, які не звинувачені у вчиненні злочинів, проте від яких, враховуючи результати вивчення інших даних, можливе очікування протиправної діяльності. Отже, потреби інформаційно-аналітичного обслуговування основного напрямку ОРД, яким, відповідно до чинного законодавства є запобігання злочинів, Законом не враховані.

Стаття 8 Закону визначає права суб'єкта персональних даних. З аналізу даної норми випливає, що особи, які є об'єктами оперативної уваги під час ОРД, мають право вимагати забезпечення перелічених прав та послуговуватись для цього усіма можливостями державно-правового, у тому числі, й судового захисту, адже мова йде про обіг (обробку) персональних даних таких осіб, а відповідні правовідносини входять до сфери регламентації Закону. Так, особи, які є об'єктами інформаційно-аналітичної роботи оперативних підрозділів ОВС мають, зокрема, наступні права:

1) Знати про місцезнаходження персональних даних, призначення та найменування, місцезнаходження володільця чи розпорядника персональних даних або дати відповідне доручення щодо отримання цієї інформації уповноваженим ним особам,

крім випадків, встановлених законом;

2) Отримувати інформацію про умови надання доступу до персональних даних, зокрема інформацію про третіх осіб, яким передаються його персональні дані;

3) Мати доступ до своїх персональних даних;

4) Отримувати протягом тридцять календарних днів з дня надходження запиту, крім випадків, передбачених законом, відповідь про те, чи зберігаються його персональні дані у відповідній базі персональних даних, а також отримувати зміст таких персональних даних;

5) Пред'являти вмотивовані вимоги володільцям персональних даних із запереченням проти обробки своїх персональних даних;

6) Пред'являти вмотивовані вимоги щодо зміни або знищення своїх персональних даних будь-яким володільцем та розпорядником персональних даних, якщо ці дані обробляються незаконно чи є недостовірними;

7) Захищати своїх персональних даних від незаконної обробки та надання відомостей, що є недостовірними чи ганьблять честь, гідність та ділову репутацію фізичної особи.

Висновки. Таким чином, розглянувши проблемні питання законодавчого регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності оперативних підрозділів ОВС потрібно зробити наступні висновки:

1. За час незалежності України нормотворча робота та законодавча діяльність в сфері формулювання пріоритетних завдань та реалізації державної інформаційної політики здійснювалася не послідовно за відсутності комплексного врахування суспільних потреб. Наслідком стало прийняття чинного закону «Про захист персональних даних», який, відверто, шкодить національним інтересам України, адже даний Закон, разом з іншими проаналізованими раніше недоліками, заперечує, в правовому сенсі, можливість повноцінного інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності.

2. Сьогодні нагальною є необхідність розробки та законодавчого схвалення концепції державної інформаційної політики, у якій, поряд з оптимальним врахуванням потреб забезпечення конституційних прав людини, мають бути враховані інтереси державної правоохоронної сфери. Серед переліку пріоритетних заходів такої концепції, мають бути передбачені заходи нормативно-правового забезпечення інформаційно-аналітичної роботи підрозділів (у складі відповідних відомств), які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Подальше вдосконалення законодавства (внесення змін до закону «Про захист персональних даних» або прийняття нових законів), а також відомча регламентація питань інформаційно-аналітичної діяльності в системі МВС мають здійснюватись з врахуванням національних інтересів України в контексті реалізації державної інформаційної політики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Розовський Б.Г. Домоклов меч над ОРД / Б.Г. Розовський // Боротьба з інтрнет-злочинністю: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [м. Донецьк, 12-13 червня 2013 р.]. – Донецьк : ДЮІ МВС України, 2013 – С. 83–85.

2. Михно. А.А. ОРД: проблемы информационного подхода // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. Спецвипуск № 4 – Луганськ: РВВ ЛДУВС імені Е.О. Дідоренка, 2010. – С. 201-208.

3. Гребельский Д. В. Теоретические основы и организационно-правовые проблемы оперативно-розыскной деятельности органов внутренних дел : монография / Д. В. Гребельский. – М. : Академия МВД СССР, 1977. – 112 с.

4. Лукашов В. А. О сущности и значении оперативно-розыскной информации / В. А. Лукашов //

Информационные сообщения ВНИИ МВД СССР. — 1973. — № 32. — С. 18-25.

5. Атамажитов В. М. Реализация оперативно-розыскной информации : лекция / В. М. Атамажитов. — М. : Академия МВД СССР. — 1984. — 67 с.

6. Сапальов В. П. Отримання оперативно-розшукової інформації з використанням спеціальних технічних засобів підрозділами оперативної служби (теоретико-правові та організаційно-тактичні основи) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. 21.07.04 «Оперативно-розшукова діяльність» / В. П. Сапальов. — Х., 2002. — 16 с.

7. Гапон О. А. Організація і тактика розкриття квартирних крадіжок у великих містах : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно-розшукова діяльність» / Гапон Олександр Андрійович. — Х., 2002. — 246 с.

8. Лисенко А. М. Правові та організаційно-тактичні основи розкриття злочинів у сфері виготовлення та збуту алкогольних напоїв : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно-розшукова діяльність» / Лисенко Андрій Миколайович. — Х., 2008. — 223 с.

9. Яременко В. В. Організаційно-правові і тактичні основи реалізації оперативно-розшукової інформації : дис. ... канд. юрид. наук : 21.07.04 «Оперативно-розшукова діяльність» / Яременко Володимир Володимирович. — Х., 2004. — 183 с.

10. Перепелиця М. М. Деякі теоретичні аспекти інформаційного забезпечення оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ / М. М. Перепелиця, В. Ю. Журавльов // Вісник НУВС. — 1999. — Спецвипуск № 1. — С. 37–46.

11. Козаченко І. П. Правові, морально-етичні та організаційні основи оперативно-розшукової діяльності : монографія / І. П. Козаченко, В. Л. Регульський. — Львів : Львівський інститут внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України, 1999. — 219 с.

12. Бандурка О. М. Оперативно-розшукова діяльність. Частина I : підручник / О. М. Бандурка. — Х. : вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. — 336 с.

УДК 343.787.7

В.В. Ключ, к.ю.н., доцент старший викладач
кафедри оперативно-розшукової
діяльності ДЮІ МВС України

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДУХОВНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Розглянуто шляхи удосконалення взаємодії між правоохоронними органами у забезпеченні духовної безпеки України за напрямками діяльності суб'єктів зовнішньої взаємодії під час правоохоронного забезпечення духовної безпеки та протидії злочинам, скоєним на релігійному ґрунті чи скоєним радикальними релігійно-політичними організаціями, екстремістськими організаціями, радикально-релігійними рухами та сектами. Наголошено, що тільки при узгодженій і чіткій взаємодії під час спільного використання сил та оперативних можливостей можливе ефективне виявлення потенційних та реальних загроз у сфері духовної безпеки України.

Ключові слова: взаємодія, духовна безпека, секти, релігійно-політичні організації, екстремістські організації, радикально-релігійні рухи.

Рассмотрены пути совершенствования взаимодействия между правоохранительными органами в направлении деятельности субъектов внешнего взаимодействия во время правоохранительного обеспечения духовной безопасности Украины и противодействия преступлениям, совершенным на религиозной почве или совершенными радикально-религиозными политическими организациями, экстремистскими организациями, радикально-религиозными движениями и сектами. Отмечено, что только при согласованном и